

Vītola A., Šenfelde M. **POSSIBILITIES FOR OPTIMIZATION OF EUROPEAN UNION COHESION POLICY FINANCING IN LATVIA**

Vītola A., Šenfelde M. **EIROPAS SAVIENĪBAS KOHĒZIJAS POLITIKAS FINANSĒJUMA OPTIMIZĀCIJAS IESPĒJAS LATVIJĀ**

Raksta mērķis ir izdarīt secinājumus par 1.mērķa ES struktūrfondu finansējuma sadalījumu Latvijas reģionos 2004.-2006.gada plānošanas periodā, kurš atbilstoši n+2 principam noslēdzās 2008.gada 31.decembrī, kā arī sniegt priekšlikumus ES kohēzijas politikas finansējuma sadales optimizēšanai starp Latvijas reģioniem.

Dati par ES struktūrfondu finansējuma sadalījumu 2004.-2006.gada plānošanas periodā liecina, ka finansējuma sadalījums ir tuvs iedzīvotāju skaita sadalījumam reģionos, jo īpaši 1.prioritātē „Ilgtspējīgas attīstības veicināšana” un 2.prioritātē „Uzņēmējdarbības un inovāciju veicināšana”, kamēr 4.prioritātes „Lauku un zivsaimniecības attīstības veicināšana” finansējuma sadalījums reģions ir tuvāks lauksaimniecības, medniecības, mežsaimniecības un zvejniecības nozares dalībnieku ekonomiskajai aktivitātei, nevis iedzīvotāju skaita sadalījumam reģionos.

Salīdzinot ES struktūrfondu finansējuma rādītājus ar reģionu sociāli ekonomisko attīstību raksturojošiem rādītājiem, konstatēts, ka vairāk finansējuma un finansējuma uz vienu iedzīvotāju saņēmuši augstāk attīstītie reģioni. Izņēmums ir 4.prioritāte „Lauku un zivsaimniecības attīstības veicināšana”, kuras ietvaros konstatēta vāji izteikta pretēja sakarība, t.i., vairāk finansējuma uz vienu iedzīvotāju saņēmuši vājāk attīstītie reģioni.

Izmantojot metodiku, ar kādu ES fondu finansējums tika sadalīts starp ES NUTS II reģioniem 2007.-2013.plānošanas periodā, un statistikas datus par 2005.gadu, tika aprēķināts finansējuma sadalījums starp Latvijas NUTS III reģioniem. Piedāvātā aprēķina metode līdzsvaro finansējuma sadalījumu starp reģioniem, vairāk finansējuma uz vienu iedzīvotāju piešķirot vājāk attīstītiem reģioniem un novēršot situāciju, kad finansējuma sadalījums ir tieši proporcionāls iedzīvotāju sadalījumam reģionos.

Izmantojot piedāvāto aprēķina metodi, ES struktūrfondu finansējums sniegtu lielāku ieguldījumu ES kohēzijas politikas pamatprincipu iedzīvināšanā, t.i., veicinātu vājāk attīstīto reģionu attīstību, tuvinot šo reģionu attīstības līmeni valsts un ES vidējiem rādītājiem, līdz ar to ceļot dzīves līmeni un konkurētspēju visā valsts teritorijā, jo attīstības koncentrēšanās atsevišķās teritorijās neļauj pilnībā izmantot visas Latvijas teritorijas attīstības potenciālu.

Vienlaikus reģionālo kvotu ieviešanai nepieciešams veikt būtiskas izmaiņas ES fondu vadības sistēmā, veidojot ES fondu reģionālās darbības programmas atbilstoši reģionu vajadzībām un konkurētspējīgajām priekšrocībām (izaugsmes potenciālam).

RIGAS TEHNISKĀ UNIVERSITĀTE
INŽENIEREKONOMIKAS UN VADĪBAS FAKULTĀTE
FACULTY OF ENGINEERING ECONOMICS AND MANAGEMENT

50. RTU STARPTAUTISKĀ ZINĀTNISKĀ KONFERENCE

RTU IEVF Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātniskā konference (SCEE'2009)

2009.gada 15. – 16. oktobris, Rīga

KONFERENCES ZIŅOJUMU TĒŽU KRĀJUMS

**50TH INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE OF
RIGA TECHNICAL UNIVERSITY**

RTU FEEM Scientific Conference on Economics and Entrepreneurship (SCEE'2009)

15 – 16 October, 2009 Riga

CONFERENCE PROCEEDINGS

RTU Izdevniecība
Rīga – 2009

50. RTU Starptautiskā zinātniskā konference. RTU IEVF Zinātniskā konference (SCEE'2009). – Konferenču materiāli. – Rīga: RTU Izdevniecība, 2009. – 74 lpp.

50th International Scientific Conference of Riga Technical University "Scientific Conference on Economics and Entrepreneurship (SCEE'2009): - Conference Proceedings, 2009, 15 – 16 October. – Rīga: RTU Publishing House, 2009. – 74 p.

The Proceedings contain the abstracts from conference sections. Full papers are included on the CD enclosed. All papers were peer reviewed. The style and language of abstracts and papers were not edited.

© Riga Technical University, 2009
© RTU Publishing House, 2009

ISBN 978-9984-32-173-8
ISBN 978-9984-32-173-8 (CD)

Programmas un zinātniskā komiteja

Počas R., RTU, priekšsēdētājs
Anguelov K., Tehniskā Universitāte Sofija, Bulgārija
Aniskin J. P., Maskavas Elektronisko tehnoloģiju institūts, Krievija
Baran D., Valsis profesors, Slovākija
Dakov I., Tehniskā Universitāte, Sofija, Bulgārija
Denišs A., Latvijas Universitāte, Latvija
Didenko K., RTU
Gaile-Sarkane E., RTU
Geipele I., RTU
Gerasimčuk V., NTU „Kijevas Politehniskais institūts”, Ukraina
Ketners K., RTU
Kocmanova A., Brno Tehnoloģiskā Universitāte, Čehija
Kraštņs A., RTU
Lāce N., RTU
Loštakova H., Pardubices Universitāte, Čehija
Mačerniskiene I., Mykolas Romeris Universitāte, Lietuva
Magidenko A., RTU
Moiseeva N. K., Maskavas Elektronisko tehnoloģiju institūts, Krievija
Nemeček P., Brno Tehnoloģijas Universitāte, Čehija
Neuber St., Vismāras Augstskola, Vācija
Neverauskas B., Kaunas Tehnoloģiju Universitāte, Lietuva
Oļevskis G., Latvijas Universitāte
Pabedinskaite A., Viļņas Gediminas Tehniskā Universitāte, Lietuva
Pōlajeva T., Tallinas Tehnoloģiskā Universitāte, Igaunija
Pollard D., Leeds Metropolitan Universitāte, Lielbritānija
Rutkauskas A. V., Viļņas Gediminas Tehniskā Universitāte, Lietuva
Saulītis J., RTU
Simberova I., Brno Tehnoloģiskā Universitāte, Čehija
Startienē G., Kaunas Tehnoloģiju Universitāte, Lietuva
Senfelde M., RTU
Temičev A. M., Baltkrievijas Nacionālā Tehniskā universitāte, Baltkrievija
Urbāne V., RTU
Vengrauskas V., Viļņas Universitāte, Lietuva
Zvanītājs J., RTU

Kekļa J. FISCAL ASPECTS OF LABOUR TAXATION IN LATVIA.....	57	Tomson E. IGAUNIJAS LAUKU DZĪVES ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVAS IZMANTOJOT EIROPAS SAVIENĪBAS ATBALSTU.....	61
Kekļa J. NODOKĻU NO DARBA FISKĀLĪE ASPEKTI LATVIJĀ.....	57	Vankovitch A. INCREASE OF THE HUMAN CAPITAL EFFICIENCY AS THE FACTOR OF NATIONAL ECONOMY GROWTH.....	62
Lapina I. EDUCATION AS THE KEY FACTOR IN DEVELOPING HUMAN CAPITAL.....	57	Vankovitch A. CILVĒKAPĪTĀLA EFEKTĪVĪTES PIEAUGUMS, KĀ TAUTSAIMNIECĪBAS IZAUGSMES FAKTORS.....	62
Lapina I. IZGLĪTĪBA KĀ SVARĪGS CILVĒKAPĪTĀLU VEIDOJOŠS FAKTORS.....	57	Viola A., Sentfeldt M. POSSIBILITIES FOR OPTIMIZATION OF EUROPEAN UNION COHESION POLICY FINANCING IN LATVIA.....	62
Makovskaya N. THE INTERNAL LABOUR MARKETS ANALYSIS IN TRANSITIONAL ECONOMY.....	58	Viola A., Sentfeldt M. EIROPAS SAVIENĪBAS KOHĒZĪJAS POLITIKAS FINANSĒJUMA OPTIMIZĀCIJAS IESPEJAS LATVIJĀ.....	62
Makovskaya N. IEKŠEJO DARBA TIRGUS ANALĪZE PĀRĒJAS EKONOMIKAS VALSTĪS.....	58	INTERNATIONAL ECONOMICS, LOGISTICS, CUSTOMS AND TAX ADMINISTRATION SECTION.....	64
Ozolīna V. JUSTIFICATION OF LATVIA'S MACROECONOMETRIC MODEL.....	58	STARPTAUTISKO EKONOMISKO SAKARU, LOĢISTIKAS, MUITAS UN NODOKĻU ADMINISTRĒŠANAS SEKCIJA.....	64
Ozolīna V. LATVIJAS MAKROEKONOMETRISKĀ MODEĻA PAMATOJUMS.....	58	Auziņa A. LATVIA'S SECTORAL DEVELOPMENT AND COMPETITIVENESS ANALYSIS AND FORECASTING.....	64
Reiziņš K. ANALYSIS OF WELFARE LEVEL IN LATVIA.....	59	Auziņa A. LATVIJAS TAUTSAIMNIECĪBAS NOZARU ATTĪSTĪBAS UN KONKURĒSPĒJAS ANALĪZE UN PROGNOZĒŠANA.....	64
Reiziņš K. LATVIJAS LABKLĀJĪBAS LĪMĒŅA ANALĪZE.....	59	Auziņa A., Ozolīna V., Počs R. SECTORAL PRODUCTIVITY IN LATVIA: TENDENCIES AND FORECASTS.....	65
Sahakyan V., Židujina T. JOINT MODEL OF CORPORATE DEFAULT INTENSITIES AND MACROECONOMIC DYNAMICS.....	60	Auziņa A., Ozolīna V., Počs R. TAUTSAIMNIECĪBAS NOZARU PRODUKTĪVĪTĀTE LATVIJĀ: TENDENCES UN PROGNOZES.....	65
Sahakjans V., Židujina T. KORPORATĪVAS SAISTĪBU NEPILDĪŠANAS INTENSITĀTES MODELIS UN TĀS MAKROEKONOMIKAS DINAMIKA.....	60	Hummeisters A., Solovjovs D. CHALLENGES OF SUPPLY CHAIN SECURITY MANagements.....	65
Semjonova N. THE PROBLEMS OF THE GOVERNMENT DEBT MANAGEMENT.....	60	Hummeisters A., Solovjovs D. PIEGĀDES KĒDES DROŠĪBAS VADĪŠANAS IZAIČINĀJUMI.....	65
Semjonova N. VALSTS PARĀDA VADĪŠANAS PROBLĒMAS.....	60	Ketners K. PECULIARITIES OF INTERNATIONAL TAX PLANNING AND PREVENTION OF TAX ABUSE IN LATVIA.....	66
Shatrevich V. ECONOMIC MODELLING OF GOVERNMENT INVESTMENT IMPACT ON ECONOMIC GROWTH.....	61	Ketners K. STARPTAUTISKĀS NODOKĻU PLĀNOŠANAS ĪPATNĪBAS UN IZVAIRĪŠANAS NO NODOKĻU NOMAKSAS IERĒBOZĒJUMI LATVIJĀ.....	66
Šatrevičs V. VALDĪBAS INVESTĪCIJU IETEKMES UZ EKONOMISKO ATTĪSTĪBU EKONOMISKĀ MODELEŠANA.....	61		
Tomson E. THE DEVELOPMENT POSSIBILITIES OF ESTONIAN RURAL LIVE WITH THE SUPPORT OF THE EUROPEAN UNION.....	61		

Vankevich A. INCREASE OF THE HUMAN CAPITAL EFFICIENCY AS THE FACTOR OF NATIONAL ECONOMY GROWTH

Vankeviča A. CILVĒKKAPITĀLA EFEKTIVITĀTES PIEAUGUMS, KĀ TAUTSAIMNIECĪBAS IZAUGSMES FAKTORS

In article directions of influence of world financial crisis on a national labour market are considered. The basic anti-recessionary measures undertaken by the governments and firms concerning stabilization of a labour market situation are investigated. To them concern: price tools of decrease in personnel number (reductions of the personnel costs, reduction of wages and freezing of its growth, a delay of payment) and not price tools (the reduced working day, administrative holidays, outstaffing). As the basic measures of labour market stabilization the ILO (International Labour Organization) recommends expansion of social partner's opportunities on decent work maintenance, support of the economic policy assisting growth of employment productive, reduction of shadow employment and poverty, strengthening of social dialogue. A major factor of economic growth becomes a human capital effective application. As a result of the national labour markets development analysis in the countries Central, the East Europe and Belarus the main directions of efficiency the human capital increase are determined. To them are related: improvement of education quality and a professional level of workers, realizations of the «Life-long learning» concept (according to ILO Recommendations № 195); investments in knowledge, qualification and expansion of employment opportunities; jobs creation in innovative sector and in the small and average enterprises (according to ILO Recommendations № 189); development of financing for decent work maintenance, integration financial and social policy, creation of favourable conditions for investments into employment expansion); strengthening of social partners potential on rendering information, consulting and other services for jobs creation and maintenance of decent work. For Belarus it means first of all activation of the enterprises personnel services for increase of the human capital efficiency at a micro-level.

Vītola A., Šenfelde M. POSSIBILITIES FOR OPTIMIZATION OF EUROPEAN UNION COHESION POLICY FINANCING IN LATVIA

Vītola A., Šenfelde M. EIROPAS SAVIENĪBAS KOHĒZIJAS POLITIKAS FINANŠĒJUMA OPTIMIZĀCIJAS IESPEJAS LATVIJĀ

Raksta mērķis ir izdarīt secinājumus par 1.mērķa ES struktūrfondu finansējuma sadalījumu Latvijas reģionos 2004.-2006.gada plānošanas periodā, kurš atbilstoši n+2 principam noslēdzās 2008.gada 31.decembrī, kā arī sniegt priekšlikumus ES kohēzijas politikas finansējuma sadāles optimizēšanai starp Latvijas reģioniem.

Dati par ES struktūrfondu finansējuma sadalījumu 2004.-2006.gada plānošanas periodā liecina, ka finansējuma sadalījums ir tuvs iedzīvotāju skaita sadalījumam reģionos, jo īpaši 1.prioritātē „Ilgtspējīgas attīstības veicināšana” un 2.prioritātē „Uzņēmējdarbības un inovāciju veicināšana”, kamēr 4.prioritātes „Lauku un zivsaimniecības attīstības veicināšana” finansējuma sadalījums reģionos ir tuvāks lauksaimniecības, medniecības, mežsaimniecības un zvejniecības nozares dalībnieku ekonomiskajai aktivitātei, nevis iedzīvotāju skaita sadalījumam reģionos.

Salīdzinot ES struktūrfondu finansējuma rādītājus ar reģionu sociāli ekonomisko attīstību raksturojošiem rādītājiem, konstatēts, ka vairāk finansējuma un finansējuma uz vienu

iedzīvotāju saņemti augstāk attīstītie reģioni. Izņēmums ir 4.prioritāte „Lauku un zivsaimniecības attīstības veicināšana”, kuras ietvaros konstatēta vāji izteikta pretēja sakarība, t.i., vairāk finansējuma uz vienu iedzīvotāju saņemti vājāk attīstītie reģioni.

Izmantojot metodiķu, ar kādu ES fondu finansējums tika sadalīts starp ES NUTS II reģioniem 2007.-2013.plānošanas periodā, un statistikas datus par 2005.gadu, tika aprēķināts finansējuma sadalījums starp Latvijas NUTS III reģioniem. Predāvātā aprēķina metode līdzsvaro finansējuma sadalījumu starp reģioniem, vairāk finansējuma uz vienu iedzīvotāju pieskaitot vājāk attīstītiem reģioniem un novēršot situāciju, kad finansējuma sadalījums ir tieši proporcionāls iedzīvotāju sadalījumam reģionos.

Izmantojot piedāvāto aprēķina metodi, ES struktūrfondu finansējums sniegtu lielāku ieguldījumu ES kohēzijas politikas pamatprincipu iedzīvīnāšanā, t.i., veicinātu vājāk attīstīto reģionu attīstību, tuvinot šo reģionu attīstības līmeni valsts un ES vidējiem rādītājiem, līdz ar to ceļot dzīves līmeni un konkurētspēju visā valsts teritorijā, jo attīstības koncentrēšanās atsevišķās teritorijās neļauj pilnībā izmantot visas Latvijas teritorijas attīstības potenciālu.

Vienlaikus reģionālo kvotu ieviešanai nepieciešams veikt būtiskas izmaiņas ES fondu vadības sistēmā, veidojot ES fondu reģionālās darbības programmas atbilstoši reģionu vajadzībām un konkurētspējīgajam priekšrocībām (izaugsmes potenciālam).